

Toimetaja veerg

*Päivi Märjamaa,
toimetaja*

Auto lisavarustusse peaks sel kevadel kohustuslikus korras kuumuma kummikud. Et ootamatus kohas seiskunud /peatunud sõiduriistast enam-vähem kuiva jalaga välja astuda. Või kui autoga ei sõideta, siis iga enesest lugupidava jalgsi kõndiva härrasmehe või daami turvavarustusse võiks kuuluda portatiivsed kummisäärrikud, mida saaks vulisevate kevadvete tõrjumiseks siis vajadusel elegant-selt jalga libistada...

Tavaline Eesti kevad on alati alanud pori, lume alt väljasulanud prahi, junnide ja suitsukonidega ning ilmetute vaadetega looduses ja inimnägudel.

Sellel aastal, kui kõiki teisi ressursse napib (loe valla eelarvest käesolevast lehest), on meid õnnistatud rohke kevadveega, seda kipub lausa kõikjal üle jääma. Üle ajavad kraavid ja tiigid, jõgedest, järvedest rääkimata. Ülejääk loksub muruplatsidel, keldrites, aiamaal ja muudes kohtades, kus teda ei peaks olema.

Inimene pole oma loomult siiski veeelanik, sestap ootab enamust meist pikisilmi vee imelist taandumist ja maismaaosa suurenemist. Et kevad saaks tulla!

Porikäila karud. Foto autor Teet Sirge.

Puhja valla eelarve 2009

*Vahur Jaakma,
vallavanem*

Puhja Vallavolikogu võttis 25. märtsil vastu 2009. aasta eelarve tulude kogumahuks 28,5 miljonit krooni. Eelmisel aastal oli plaaneritud valla eelarve 33,2 miljonit krooni, seega vähenemine on 4,7 miljonit krooni. Nii drastiline eelarve vähenemine halvab paratamatult valla arengut ja avalike teenuste osutamist.

Valla 2009. a eelarve tulude poole peal annavad kõige suurema laekumise maksud: üksikisiku tulumaks 14,1 miljonit krooni ja maamaks 0,5 miljonit krooni. Kokku 14,6 miljonit krooni ehk 51,3% eelarve tuludest. Teisele kohale jäävad riigipoolsed toetused 11,3 miljonit krooni ehk 39,8%. Maksude vähenemine võrreldes 2008.aasta tegeliku laekumisega on 2,5 miljonit krooni ehk 15%! See on tingitud eelkõige sellest, et riik vähendas maksumaksjate brutotulult arvestatavat vallale eraldatavat osa 11,93 protsendilt 11,4-le. Samuti arvestasime maksutulude prognoosimisel valda sisseregistreeritud maksumaksjate palkade vähenemist, osalisele tööajale üleminekut ja võimalikke koondamisi. Riigipoolne omavalitsustele eraldatav toetus vähenes meie valla puhul 1,7 miljonit krooni.

Valla kulude struktuur

2009.aasta kuludeks on planeeritud 34,3 miljonit krooni. See on 5,8 miljonit krooni suurem kui tulude eelarve. Vahe moodustavad finantseerimistingud nagu laenu võtmine kooli remondiks kuni 6 miljonit krooni, laenude tagasimaksmine 1,3 miljonit krooni ja aasta alguse raha jääk valla pangakontol 1,1 miljonit krooni. Tegevuskuludest suurimad on kulutused haridusele – 21,6 miljonit krooni ehk 62,9% eelarvest. Järgnevad sotsiaalhoolkanne 2,8 miljonit krooni (8,2%), majandustegevus 2,6 miljonit krooni (7,7%), kultuur, sport, vaba aeg 2,2 miljonit krooni (6,4%). Vallavalitsuse kulud moodustavad 1,4 miljonit krooni ehk 4,2% eelarve kogumahust. Vallavalitsuse eelarve vähenemine võrreldes 2008.aastaga on ligi 10%.

Sotsiaalne kaitse

Suurima osakaaluga sotsiaalse kaitse kuludest moodustavad ülekanded kodumajapidamistele läbi erinevate sotsiaaltoetuste. Suurim kululiik sotsiaaltoetustest on puuetega inimeste hooldajatoetus 621 tuhat krooniga. Riigi poolt eraldatav toimetulekutoetus on 202 tuhat krooni. Rõõmustav on asjaolu, et kui valla kõigi teiste kuluartiklite osas toimub vähe-

nemine, siis sotsiaaltoetuste ja –teenuste osas jäime vähemalt eelmise aasta tasemele.

Investeeringud

Selle aasta 3.juunil planeerime alustada Puhja Gümnaasiumi suurremonti. Rekonstrueerimisele lähevad 4-korruselise õppehoone koos garderoobiga, söökla ja võimla. Maja soojustatakse ja värvitakse. Kahjuks jääb vana maja osa seekord projektist välja. Ehituseks on riik eraldanud meile Euroopa Liidu toetusraha kuni 23,4 miljonit krooni, millele lisandub kuni 15%-ne omaosalus. Rahaeraldus tugineb ehitusbuumiaegsetele kalkulatsioonidele ja arvestades tänast praktikat võib tegelik ehitushind langeda kuni 2 korda. Seda aga näitab meile riigihanke lõpptulemus.

Vallateede remondiks eraldas riik vallale 259 tuhat krooni, mis on 4 korda (!) vähem kui eelmisel aastal. See on äärmiselt kurvastav, kuna tänavuse kevade sulaveed on valla kruusateedele palju kahju teinud. Vallavalitsus on endiselt seisukohal, et teede remondiks ja tolmuva katte paigaldamiseks peaks aastaks kulutama vähemalt 3 milj. kr. See summa tagaks elementaarse teede seisundi hoidmise ja mõningase paranemise. Suviseks teede hoolduseks ja lumetõrjeks on eelarves planeeritud 350 tuhat krooni, mis peaks tagama talvise teede lahtilükkamise eelmiste aastate kvaliteedi ja reageerimiskiiruse tasemel.

Mitmed investeeringuprojektid oleme edasi lükanud järgmistesse aastatesse. Näiteks arendustegevus Reku sildumisalal

(projekteerimine, pinnasetööd, ehitised), Puhja vabaajakeskuse ehitustööde lõpetamine, Puhja universaalkattega korvpalliväljaku ehitamine, Rääsi Veski järve puhastamine jms.

Mõningaid fakte

Käesoleva aasta jaanuaris elas Puhja vallas 974 maksu maksjat (01.01.2009 seisuga elanikke kokku 2403). Valla territooriumil töötas ca 260 inimest, väljaspool valda erinevate arvutusmeetodite järgi 650 kuni 700 inimest. See näitab meie valla eripära selles osas, et väga paljud inimesed saavad tööd kas Tartus, Elvas, lähipiirkondades või kaugemal Eestis.

Valla maksumaksjate summaarne brutotulu 2009 jaanuaris oli 10,7 miljonit krooni, veebruaris 9,6 miljonit krooni. Vähenemine 1,1 miljonit krooni ehk 10,3%. Keskmine sissetulek jaanuaris-vebruaris ühe maksumaksja kohta oli 10 684 krooni. 2008.a keskmine oli 11 355 krooni.

Üksikisiku tulumaksu laekus valla arvele jaanuaris 14,501 miljonit krooni, veebruaris 12,246 miljonit krooni, märtsis 11,219 miljonit krooni. Keskmine vähenemine eelmise aasta kolme esimese kuuga võrreldes on 8,2%.

2009. aasta eelarve oleme koostanud väga konservatiivse, ettevaatliku ja alalhoidliku. Vallavalitsus lähtus printsiibist, et peame olema valmis ka järgnevatiks tulude järsuks languseks ja riigipoolseteks kärbeteks. Valla asutused peavad jätkama oma põhifunktsioonide täitmist, avalike teenuste osutamise kvantiteet ja kvaliteet ei tohi oluliselt langeda.

Volikogu istungilt

*Viive Paltseri,
vallasekretär*

Volikogu istung toimus 25. märtsil. Istungist võttis osa 10 volikogu liiget, puudusid volikogu liikmed Niina Topoleva, Jaan Naarits ja Aivi Pukki. Istungi päevakord kinnitati 8-punktilisena.

Istungi tööst:

I. Vallavanem Vahur Jaakma esitas informatsiooni vallavalitsuse tegevustest istungitevahelisel perioodil:

- Puhja Gümnaasiumi rekonstrueerimise ettevalmistavad tegevused:**
 - Väljakuulutatud riigihanke on üleval kuni 15. aprillini;
 - Ehituslepingu sõlmimine toimub 29. aprillil;
 - Objekti üleandmine ehitajale toimub 3. juunil;
 - Objekti valmimise tähtaeg on 22. detsembril.
- Info AS-ist Emajõe Veevärk ja Puhja aleviku veemajandusega seonduvast:**
 - Rääsi külas alustati 13. nädalal **torustike ehitusega;**

- Ulila alevikus toimub **biopuhasti korrastamine;** Kesk tn trassid tulevad kõnnitee alla (eeldab puude mahavõtmist);
- Vallavalitsus koos Emajõe Veevärk AS-ga saatis **ühise kirja Sangla Turvas AS-le** Puhja aleviku ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni edasise korraldamise plaanide osas. Vallavalitsus, Emajõe Veevärk AS ja Keskkonnaministeerium peavad vajalikuks Euroopa Liidu tõukefondi rahade ärakasutamist Puhja alevikus.
- Soojaprobleemide arengutest:**
 - 06. märtsil Tartu Halduskohus otsustas: **Jätta Sangla Turvas AS kaebus haldusasjas vallavalitsuse vastu rahuldamata;**
 - 19. märtsil esitas Sangla Turvas AS Tartu Ringkonnakohtule **apellatsioonkaebuse** Halduskohtu otsuse peale.
- Eesti Post sulgeb alates 01. juulist Ulila postipunkti.** Tegime ettepaneku frantsiispartneri leidmiseks (nt Ulila kauplus). Probleemiks saab olema pensionide kättesaamine.
- Esitasime KOIT 2-2 kava raames taotluse Ulila Keskuse 2-korruselise**

korpuse rekonstrueerimiseks summas 8,1 miljonit krooni, millest omaosalus on 1,2 miljonit krooni. Projekti teostamise aeg aastatel 2010 – 2011.

- 02. märtsil külastas valda Riigikogu aseesimees Jüri Ratas.** Vallamajas toimus vestlusring päevateemadel, hiljem külastati Puhja Seltsimaja.

Ettekandjale esitati täpsustavaid küsimusi eeltoodud olulisemate tegevuste kohta.

Volikogu liikmed võtsid esitatud informatsiooni esimese päevakorrapunkti kohta teadmiseks.

II. Eelmisel istungil toetamist mitteleidnud Tõnu Halliku ettepanek volikogu esimehele, alatiste komisjonide esimeestele ja volikogu liikmetele volikogu tööst osavõtu eest määratud hüvituste maksimise peatamiseks oli taasarutusel. Seekord võeti vastu otsus volikogu esimehele ja alatiste komisjonide esimeestele määratud hüvituste vähendamiseks 50% ulatuses. Volikogu liikmete istungist osavõtutasu määr jäeti muutmata.

III. Järgnevalt võeti vastu määrus õpe-

tajate ametijärkude palga alammäärade kehtestamise kohta, mis lubab pedagoogidele 4%-list palgatõusu vastavalt Vabariigi Valitsuses kehtestatud määradele.

IV. Vallavalitsus esitas volikogule valla 2009. aasta eelarve projekti teiseks lugemiseks ja kinnitamiseks. Esitatud eelarve kohta andis selgitusi vallavanem Vahur Jaakma. Kuna lisatud seletuskiri oli äärmiselt põhjalik, siis eelarve muutmist vajavaid konkreetseid parandusettepanekuid ei tulnud ning eelarve võeti vastu esitatud kujul 9 poolt ja 1 vastuhäälega. See aga ei välista olukorda, et ei

võiks tekkida vajadus hilisemaks lisaelarve vastuvõtmiseks.

V. Valla põhimääruse muutmise ettepanek lükati edasi järgmisele istungile. Esitatud eelnõu ei olnud vallasekretäri eriarvamuse kohaselt KOV seadusega kooskõlas.

VI – VII. Kinnitati Puhja, Ulila ja Uula raamatukogude uued põhimäärused ja raamatukogude kasutamise eeskiri.

VIII. Pikka aega väldanud valla üldplaneeringu koostamine on jõudnud lõpp-

faasi. Volikogu võttis vastu valla üldplaneeringu ja kuulutas välja avaliku välja-paneku ja avaliku arutelu läbiviimise aja. Kõigi eelduste kohaselt peaks saama üldplaneeringu kehtestada käesoleva aasta juunis.

Kõigi volikogu kehtestatud määruste ja vastuvõetud otsustega on võimalik tutvuda valla kodulehe vahendusel www.puhja.ee.

Info: Järgmine plaaniline volikogu istung toimub 29. aprillil 2009.

Puhja valla 2009. aasta eelarve

ARTIKKEL	NIMETUS	2009 EELARVE
3	TULUD	28 464 020
30	MAKSUD	14 597 000
3000	Füüsilise isiku tulumaks	14 100 000
3030	Maamaks	497 000
32	KAUPADE JA TEENUSTE MÜÜK	2 055 000
320	Riigilõivud	30 000
322,323	Kaupade ja teenuste müük:	2 025 000
3220	Haridusasutuse maj.tegevusest	1 940 000
	Lasteaedades toiduraha	330 000
	Lasteaia õppemaks	165 000
	Muusikaklassitasu	45 000
	Toetused teistelt KOV-lt	1 400 000
3221	Kultuuri- ja kunstiasutuste maj.tegevusest	10 000
3225	Elamu- ja kommunaalasutuste maj.tegevusest	36 000
3237	Tasu äritegevusega tegelemise õiguse loaeest	5 000
3233	Üüri ja renditulud	30 000
3238	Muu kaupade ja teenuste müük	4 000
38	MUUD TULUD	494 400
3811	Rajatiste ja hoonete müük	160 000
3820	Intressi- ja viivisetulud hoiustelt	30 000
3882	Saastetasu	25 000
3888	Muud laekumised	59 400
38250	Üleriig. tähtsusega maardl. kaevandamistasu	70 000
38254	Laekumine vee-erikasutusest	150 000
35	TOETUSED	11 317 620
	Sihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	11 058 420
	Toetused riigilt ja riigiasutustelt	10 950 820
352.00.17	Toetusfond § 4 kokku	10 788 420
	1. Toetusfond § 4 lõige 1	3 956 000
	2. Toetusfond § 4 lg 2	6 832 420
	s.h. eraldised hariduskuludeks	6 085 000
	s.h. eraldised toimetulekutoetusteks	182 000
	s.h. eraldised sotsiaaltoetuste ning teenuste osutamiseks	114 260
	s.h. eraldised koolilõunaks	451 160
3500.00.08	Põllumajandusministeerium	30 000
3500.00.09	Rahandusministeerium	132 400
3500.03	Toetused sihtasutustelt	107 600
3502	Sihtotstarbelised toetused põhivara soetamiseks	259 200
3502.00	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	259 200

	KOKKU EELARVE TULUD	28 464 020
	KULUD TEGEVUSALADE JÄRGI	34 272 020
01	Üldised valitsussektori teenused	3 990 650
01111	Volikogu	103 000
	personalikulu	85 000
	majandamiskulud	18 000
01112	1 Vallavalitsus	1 453 000
	personalikulu	905 000
	majandamiskulud	547 000
	muud kulud	1 000
01112	1 Vallavanema fond (hüvitis)	92 600
	personalikulu	92 600
01112	2 Keskmise raamatupidamine	800 440
	personalikulu	742 440
	majandamiskulud	58 000
01120	Reservfond	300 810
01330	Muud üldised teenused	312 800
	personalikulu	190 800
	majandamiskulud	122 000
01600	1 OV liikmemaks ja ühistegevus	148 000
	eraldised	148 000
01600	2 Valimised	30 000
	personalikulu	10 000
	majandamiskulud	20 000
01700	Valitsussektori võla teenindamine	750 000
	muud kulud	750 000
03	Avalik kord ja julgeolek	79 000
03100	Politsei	14 000
	majandamiskulud	14 000
03600	Muud avaliku korra ja julgeoleku kulud	65 000
	eraldised	10 000
	kapitalikulud	55 000
04	Majandus	2 653 410
04210	Maakorraldus	339 700
	personalikulu	305 200
	majandamiskulud	34 500
04350	Elektrienergia	1 300
	majandamiskulud	1 300
04360	Soojamajandus	160 000
	majandamiskulud	100 000
	kapitalikulud	60 000
04510	Vallateede- ja tänavate korrashoid	609 200
	majandamiskulud	350 000
	kapitalikulud	259 200

04512	Transport	349 100
	personalikulu	182 100
	majandamiskulud	167 000
04740	Territoriaalne planeerimine	130 000
	majandamiskulud	130 000
04900	Heakord	312 000
	personalikulu	87 000
	majandamiskulud	225 000
04900	Majandusalaste tegevuste haldamine	752 110
	personalikulu	625 110
	majandamiskulud	127 000
05	Keskkonnakaitse	231 600
05100	Jäätmekäitlus	211 000
	1 Ohtlike jäätmete kogumispunkt	15 200
	personalikulu	10 700
	majandamiskulud	4 500
	2 Prügivedu	135 000
	majandamiskulud	135 000
	3 Projekt "Keskkonnaga ei mängita"	60 800
	personalikulu	4 000
	majandamiskulud	56 800
05200	Heitveekäitlus	600
	muud kulud	600
05400	Bioloog. mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastus	20 000
	1 Veekogud	5 000
	majandamiskulud	5 000
	2 Maastiku kaitse (Kiigemägi, Puhja park)	15 000
	majandamiskulud	15 000
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	584 500
06300	Veevarustus	194 500
	majandamiskulud	18 500
	eraldised	176 000
06400	Tänavavalgustus	115 000
	majandamiskulud	115 000
06602	Kalmistud	164 000
	personalikulu	70 500
	majandamiskulud	93 500
06603	Hulkivate loomadega seonduv	20 000
	majandamiskulud	20 000
06604	Saun	75 000
	personalikulu	52 000
	majandamiskulud	23 000
06605	Muud elamu- ja kommunaalmajanduse kulud	16 000
	majandamiskulud	16 000
07	Tervishoid	153 000
07210	Ambulatoorsed teenused	100 000
	1 OÜ Puhja Perearst	70 000
	eraldised	70 000
	2 Ulila Perearst	30 000
	eraldised	30 000
07340	Haiglateenused	30 000
	majandamiskulud	30 000
07400	Avalikud tervishoiuteenused	20 000
	majandamiskulud	20 000
07600	Muud tervishoiukulud	3 000
	majandamiskulud	3 000
08	Vabaalg, kultuur ja religioon	2 203 000
08109	Vabaaja- ja spordiüritused	107 000
	majandamiskulud	107 000
08201	Raamatukogud	654 300
	1 Puhja raamatukogu	310 300
	personalikulu	203 600
	majandamiskulud	106 500
	muud kulud	200
	2 Ulila raamatukogu	173 000

	personalikulu	129 700
	majandamiskulud	43 300
3	Uula raamatukogu	171 000
	personalikulu	129 700
	majandamiskulud	41 300
08202	Puhja seltsimaja	791 700
	personalikulu	489 000
	majandamiskulud	301 700
	muud kulud	1 000
08106	Uula Huvikeskus	348 500
	personalikulu	225 100
	majandamiskulud	123 400
08208	Kultuuriüritused	120 000
	majandamiskulud	120 000
08300	Vallaleht	150 000
	majandamiskulud	150 000
08400	Religioon	10 000
	majandamiskulud	10 000
08106	Puhja Vabaajakeskus	10 500
	eraldised	10 500
08500	Arhiivid	11 000
	majandamiskulud	11 000
09	Haridus	21 569 300
09110	Lasteaiad	3 970 400
	1 Puhja lasteaed	3 910 400
	personalikulu	3 028 900
	majandamiskulud	880 900
	muud kulud	600
	3 Lasteaia kohamaks linnale	60 000
	majandamiskulud	60 000
09220	Põhikoolid ja gümnaasiumid	17 266 900
	1 Puhja Gümnaasium	16 966 900
	1.PG riiklik finantseerimine	5 921 000
	personalikulu	5 662 000
	majandamiskulud	259 000
	2.PG vald	11 045 900
	personalikulu	2 948 700
	majandamiskulud	2 094 200
	kapitalikulud	6 000 000
	muud kulud	3 000
	2 Koolituskulud teistele valdadele ja linnadele	300 000
	majandamiskulud	300 000
09600	Õpilasteveo eriliinid	298 000
	eraldised	23 000
	majandamiskulud	275 000
09601	Hariduse abiteenused	34 000
	eraldised	34 000
10	Sotsiaalne kaitse	2 807 560
10121	Sotsiaalhoolekande teenused puuetega inimestele	304 500
	personalikulu	175 000
	majandamiskulud	123 500
	eraldised	6 000
10200	Eakate sots. hoolekande asutused	720 000
	1 Üldhoolekodu	325 000
	majandamiskulud	325 000
	2 Ulila keskus	395 000
	personalikulu	196 200
	majandamiskulud	198 800
10201	Sotsiaalhoolekande teenused eakatele	56 200
	eraldised	30 000
	personalikulu	12 000
	majandamiskulud	14 200
10402	Sotsiaalhoolekande teenused peredele ja lastele	304 600
	eraldised	230 000

	personalikulu	25 600
	majandamiskulud	49 000
10600	Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	15 000
	majandamiskulud	15 000
10701	Toimetulekutoetus	202 000
	majandamiskulud	20 000
	eraldised	182 000
10121	Hooldaja toetus	621 260
	majandamiskulud	45 000
	eraldised	576 260
10900	Sotsiaalse kaitse alaste tegevuste haldamine	584 000
	personalikulu	534 000
	majandamiskulud	50 000
	KOKKU KULUD	34 272 020
	FINANTSEERIMISTEHINGUD	5 808 000
20.5	Kohustuste suurenemine	6 000 000
2081.5.8	Laenude võtmine	6 000 000
20.6	Kohustuste vähenemine	- 1 300 000

2081.6.8	Laenu tagasimaks	- 1 300 000
1001	Muutus kassas ja hoiustes (aasta alguse kulude katteks suunatud jääk)	1 108 000
	KULUD - FINANTSEERIMISTEHINGUD	28 464 020

§ 2 Sihtsuunitlusega vahendid

Sihtsuunitlusega laekunud vahendite osas täpsustab 2009. aasta eelarvet vallavalitsus oma korraldusega.

§ 3 Kululiikide sisemised muudatused

Lubada vallavalitsusel vajaduse korral teha muudatusi eelarve osade sisemises jaotuses.

§ 4 Kassatagavara

Kinnitada Puhja valla 2009. aasta eelarve kassatagavara suurusks 0 krooni.

§ 5 Määruse jõustumine

Määrus jõustub tagasiulatuvalt 01. jaanuarist 2009. a.

Enn Pokk, volikogu esimees

Toimetulekutoetus

Milvi Sepp, sotsiaalnõunik

Toimetulekutoetus on mõeldud minimaalse sissetuleku tagamiseks ja esmavajaduste rahuldamiseks vajalike minimaalsete tarbimiskulude katmiseks. Toimetulekutoetust makstakse allpool toimetulekupiiri elavatele isikutele ja perekondadele.

Toimetulekutoetust võivad taotleda üksi elavad isikud või leibkonnad, kellele peale ühe kuu eluasemekulude eest tasumist (tasud üüri, kütte, vee, kanalisatsiooni, elektri ja gaasi eest) jääb alles vähem kui ametlikult kehtestatud toimetulekupiir. Toimetulekupiir 2009. aastal on 1000 krooni esimese pereliikme kohta ja 800 krooni iga järgmise pereliikme kohta. Kaheliikmelisel perekonnal peab pärast eluasemekulude katmist alles jääma seega 1800 krooni, kolmeliikmelisel 2600 krooni jne. Toimetulekutoetusena makstakse sellest summast puudu jääv osa.

Toimetulekutoetuse määrab ja maksab kohalik omavalitsus. Toetuse saamiseks tuleb iga kuu 20. kuupäevaks esitada kohaliku omavalitsusse avaldus, millele tuleb lisada järgmised dokumendid, mis tõendavad:

- 1) alalise eluruumi kasutamise õigust (näiteks ostu-müügileping, elamuühistu tõend, üürileping vms.);
- 2) üksi elava isiku või pereliikmete eelmisel kuul saadud sis-

setulekuid ning sellest mahaarvestatud tulumaksu ja ära makstud elatise suurust;

- 3) jooksvad kuul tasumisele kuuluvad eluruumi alalised kulusid.

Nimetatud dokumentidele lisaks võib kohalik omavalitsus nõuda muid dokumente.

Toimetulekutoetuse määramisel arvestatakse ühise majapidamisega seotud ja ühisel pinnal elavate inimeste kõigi sissetulekutega. Toimetulekutoetuse arvestamisel ei arvata sissetulekute hulka:

- 1) ühekordseid toetusi, mida on makstud riigi- või kohaliku eelarve vahenditest;
- 2) puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduse alusel makstavaid toetusi, välja arvatud puudega vanema toetus ja hooldajatoetus;
- 3) riigi tagatisel antud õppelaenu;
- 4) tööturukoolituses osalemise korral makstavat stipendiumi ning sõidu- ja majutustoetust ning tööpraktikas osalemise korral makstavat sõidu- ja majutustoetust.

Toimetulekutoetuse määramisel arvestatakse taotleja ja tema perekonna kasutuses või omandis olevat kinnisvara, sõidukeid ja väärtpabereid. Enne toimetulekutoetuse taotlemist kogunenud võlgnevusi eluasemekulude hulka ei arvestata.

Torutööd Räämsis

Juhan Pruusapuu, ehitusnõunik

Emajõe ja Vöhandu jõe valgala veemajandusprojekt meie vallas on käivitunud.

Märtsikuu paastumaarjapäevast alates töötab ekskavaator Räämsis vee- ja kanalisatsioonitorustiku kaeviku kaevamisel.

AS K&H töömehed paigaldavad projekti järgi külasisese torustiku, mis võimaldab tööde lõppedes puhastatud veel kodu-

desse jõuda ning tarvitatud vee puhastisse juhtida.

Terviku saavutamiseks uuendatakse kaevusüsteem, paigaldatakse veepuhastusseadmed. Külaveerde rajatakse igati kaasaegne biopuhastussüsteem.

Tööde ajal vurab küla vahel tihedasti veokeid, mis veavad ära kaevikust väljavõetavat pinnast ning kallureid, mis toovad tagasi ääriks nõutavat killustikku ja liiva.

Ajuti muutub külavahetee tavalisest porisemaks kevadise sula kaasabil.

Ulila alevikus on alustatud sama projekti raames puhastuseadme korrastustöid. Veevärk ja kanalisatsioon rajatakse Ulilas kokkulepete põhjal peatänavat rikkumata.

Ehitajale on väljastatud ehitusluba ka Puhja aleviku trasside uuendamiseks. Etappide kaupa vahetatakse vee- ja kanalisat-

sioonitorud maikuu lõpust alates.

Ehitaja töökoosolekud toimuvad perioodiliselt vallamajas, mistõttu saame operatiivselt kaasa aidata tekkivate küsimuste lahendamisele objektide kiire valmimise nimel.

Teeme Ära 2009! Minu Eesti

Kodanikualgatuse kodulehelt www.minueesti.ee on lugeda järgmist:

Minu Eesti on kodanikualgatus, mis kutsub Sind koos sõpradega Eesti hüvanguks kaasa mõtlema, et muuta meie kodumaa veel paremaks kohaks. Sulle, Sinu sõpradele, meile kõigile.

Aasta tagasi juba tegime üheskoos Eesti puhtamaks. Keegi ei tea, kui palju oli olnud lagastajaid. Aga meie teame, et koristajaid oli 50 000 inimest. Nad kõik tulid ja aitasid ning üle Eesti korjasime kokku 10 000 tonni prügi. Selle võrra on meie kodumaa nüüd puhtam, kuid ta saaks olla veel parem. Käes on aeg võtta kokku 100 000 pead, et mõelda Eesti heaks näiteks miljon suurepärasest mõtet.

1. mail loome üle Eesti vähemalt 400 mõttekoda. Me ei kut-su Sind neis ainuüksi mõtlema, vaid igale küsimusele ka lahendust pakkuma. Sinul ja Su sõpradel on kindlasti suurepäraseid mõtteid, mis seni pole lihtsalt piisavalt laia kandepinda leidnud. Nüüd on selleks võimalus! Sa saad teha elu paremaks oma tänaval, oma külas, oma linnajaos, oma kodukandis ja kogu Eesti riigis.

Mõttetalgutele on oodatud kõik inimesed olenemata vanusest, haridusest või erialasest ettevalmistusest. Ühismõtlemise tulemusena on meil juba 1. mai õhtul palju häid mõtteid, mida saab hakata ellu viima. Ja pärast analüüsi ning üheskoos parimate mõtete valimist on valmis suured üle-eestilised ideed!

Tule 1. mail kohale, teeme koos Eesti paremaks!

Puhja mõttetalgud toimuvad 1. mail Puhja Seltsimajas. Teemad, mis arutlusele tulevad on järgmised: **Maaelu, Loovus, avatus ja uuendusmeelsus ning Valitsemiskultuur.** Lisandub

ka kohapeal valitud teema. Talgujuhiks on Aune Past ja kojavaanemaks Vahur Jaakma. Seltsimajapoolseks korraldajaks on Kaja Udso.

Kuidas puhjakad ja nende sõbrad saavad mõttekojaga liituda?

Selleks mine kodulehele minueesti.ee, vali ülemiselt menüüribalalt *Võta osa!*, vali vasakpoolselt menüüribalalt *Otsi mõttekoda ja liitu*. Vali piirkond *Tartu maakond*, klikka kaardil rohelisele märknõelale *Puhja*, seejärel *Liitu kojaga*. Liituda on võimalik kas ID-kaardiga, mobiili IDga, Swedbanki või Sampo panga kaudu. Peagi pidi lisanduma ka liitumine SEB panga kaudu.

See inimene, kes ennast internetis kas ID-kaardiga või panga kaudu sisse logib, saab registreerida lõpmatult palju inimesi, esimeselgi korral peab olema vähemalt kaks inimest peale iseenda lisaks. Mõttetalgule on oodatud kõik inimesed, vanusest, soost ja rahvusest sõltumata. Registreeruda aitavad valla, raamatukogu ja seltsimaja töötajad. Ka saavad sellega hakkama koolilapsed.

Kui on teada, kui palju inimesi Puhja tulla tahab, paneme käima ka bussi.

Head sõbrad! Ootame teid 1. mail Puhja Seltsimaja mõttetalgutele! Teeme koos Eesti paremaks!

Täiendavat infot saab Vahur Jaakmalt tel 504 4502, vahur@puhja.ee

Kohtumiseni!

Tähelepanu, õpime!

Kati Käpp

Juba üle kümne aasta ärgitab Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras leidma tublisid inimesi ja esitama neid aasta õppija tiitlile. Miks seda tarvis on ja kes see aasta õppija on?

Väike laps õpib iga päev uusi asju, katsetab ning juurutab ja hakkab lõpuks kasutama. Koolitükkide õppimist peame ka üldiselt tavaliseks ja tavapäraseks nähtuseks. Samamoodi võiks õppimine kuuluda meie täiskasvanuea igapäevaste toimetuste juurde. Eelmise aasta Põlvamaa õppija, 20 aastat raamatukogu juhatajana töötanud Tiina Hoop ütleb, et aastatega on tahe teadmisi juurde saada aina süvenenud. „Õppida võib ja peakski kogu elu - see hoiab meelega erksa ja värske ning elatud aastad ei tuleta end nii väga meelde”, räägib naine, kes ei ole oma eriala koolis õppinud, kõik teadmised on tulnud läbi erinevate koolituste.

Täiskasvanuna õppides on võimalusi palju rohkem. Kui üks amet on selgeks õpitud, aga see enam ei toimi, olgu siin põhjuseks koondamine, tüdimus, väike palk või see, et erialast tööd pole saada, on juba omandatud elukogemuste ja teadmiste pin-

nalt võimalik õppida uus amet. Kui koolitee on kunagi pooleli jäänud ja olemasolevas ametis oleks abi just lisateadmistest, saab nüüd praktilisele kogemusele liita juurde teoreetilise pagasi. „Täiskasvanuna õppida on mõnus, kuna mõttelaad on küpsem, suhtumine sihikindlam ning sul on võimalus tugineda oma kogemustele ja loogikale”, ütleb Lääne-Virumaa aasta õppija 2008 Anu Inno.

Märka õppijat!

Õppinud inimene on lausa rikkus oma perele, sõpradele, tuttavatele ja kokkuvõttes tervele ühiskonnale. Õppinud inimese algatusel luuakse kogukonnas töö- või õppimisvõimalused teistele inimestele. Suure tõenäosusega ärgitab ja julgustab **õppija** sama teed ette võtma ka oma tuttavaid. Seda kasulikkust ei tohi jätta märkamata ja tunnustamata! Andras kutsub nendest inimestest teada andma, et sellised lood jõuaksid avalikkuseni ning nende kangelasi saaks ühiskonda antud panuse eest tänada.

Tähele tuleks panna ka inimesi, kelle töö on õppijaid aidata ja suunata. Nad on **koolitajad**. Eelmisel aastal parima koolitaja

tiitli pälvinud Haapsalu Kutsehariduskeskuse käsitöövaldkonna juhtõpetaja Marju Heldema koolitusel osalenud ütlevad, et Marju positiivsus innustab inimesi üha rohkem mõtlema igapäevaselt sellele, et õppimine on meie elu loomulik osa.

Andras ootab teateid ka nendest organisatsioonidest, kellele on esmatahtis töötajate arendamine. 2008. aasta **koolitussõbralikuma organisatsiooni** tiitli pälvis A-Selver AS. „Selver sai auhinna, sest on loonud positiivse ja õppimist soodustava keskkonna. Selveris mõistetakse, et töö tulemused sõltuvad töötajate oskustest ja teadmistest ning on koostatud personali arendamise ja koolitamise plaan,” on kirjas žürii otsuses.

Eraldi tunnustatakse **koolitussõbralikumat omavalitsust**. Eelmisel aastal hinnati kõrgelt Vinni valda, kus igale töötule, aga ka kooliõpingute katkestajale proovitakse leida uus väljakutse. Samuti peab vald oluliseks lastevanemate koolitust, kus raskustes pered saavad abi spetsialistidelt. Vinni vald annab välja Eduard Vilde nimelist kirjandusauhinda, mis on tunnustus kõige värskemale kodumaisele kirjandusele, kuid peaesmärk on ergutada lugejahuvi. Lugemine on aga üks elukestva õppe põhialuseid.

Kandidaate ootame hiljemalt 15. juuniks 2009 kirjalikult ETKA Andrase aadressil Valge tänav 10, Tallinn, 11413. Taotlusvormi leiab www.andras.ee ning kandidaadi võib esitada ka elektrooniliselt. Lisainfo: andras@andras.ee või 6211 671.

Hea kandidaadi esitaja, täname Sind ette hoolivuse ja ettevõtlikkuse eest! Sinu märgatud lugu võib osutada innustavaks

paljudele inimestele, kes veel ei ole otsustanud õppimise ning enda ja ümbritsevate elukvaliteedi edendamise kasuks.

INFORMATSIOONI

ÕPPIMISVÕIMALUSTE KOHTA LEIAB:

1. Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehelt www.hm.ee rubriigist „Õppijale” (täiskasvanute gümnaasiumis ja üldhariduskooli juures avatud õhtused või kaugõppe osakonnad ning kutseõppeasutuse või kõrgkooli tasemekoolitused).
2. Kutseõppeasutuse või kõrgkooli täiskasvanute koolituse osakonnas on võimalik osaleda erinevatel kursustel, info õppeasutuse koduleheküljelt ja www.hm.ee/tasutakursused.
3. Vabahariduslikus koolituskeskuses (rahvaülikool, rahvakool, huvialakool) on samuti võimalik osaleda erinevatel kursustel. Info: www.vabaharidusliit.ee ja koolituskeskuste kodulehekülgedelt.

KUULA JA LOE:

- Vikerraadios on igal reedel kl 10–11 saade täiskasvanuharidusest
- Raadio 4 eetris on igal teisipäeval kl 11.10–11.30 saade „Ainult täiskasvanutele”
- Ilmunud on ajakirja „Õpitrepp” esimene number. Lugeda ja kommenteerida saab seda www.andras.ee ning paberkanal on „Õpitrepp” olemas kohalikus raamatukogus ja omavalitsuses.

Lõppes arvutikoolitus eakatele ja puudega inimestele

Milvi Sepp,
projektijuht

Aasta tagasi kuulutas Sotsiaalministeerium välja projektikonkursi e-kaasatuse suurendamiseks puudega inimeste ja eakate hulgas. Projekti eesmärgiks oli pakkuda kõigile ühiskonnaliikmetele võimalust infoühiskonnas osalemiseks, laiendada inimeste võimalusi info hankimiseks, e-teenuste kasutamiseks ja üldse ühiskonnas kaasalöömiseks. Väga oluline on, et nii eakad kui ka puudega inimesed oskaksid ja oleksid motiveeritud arvutit ja internetti kasutama.

Kursuslased.

Arvutikoolitus infoühiskonnas orienteerumiseks.
Foto Heiki Rokka

**Teelagunemise ajal ei tohi sõita raskeveokiga pehmel teel!
Tundlikuma kattega teedel on suurimaks massiks 3,5 tonni.**

Puhja vallavalitsus

Uus abivõimalus

*Õie Männik,
valla lastekaitsetöötaja*

Alates 1. jaanuarist alustas tegevust **üleriigiline lasteabitelefoni 116 111**. Vajadusel saavad nii lapsed kui täiskasvanud senisest kiiremini ja operatiivsemalt spetsialistidega ühendust võtta ja abi paluda.

Ööpäevaringselt saab numbril 116 111 sotsiaalnoustamist ja vajadusel ka kiirnoustamist. **Teenus on tasuta** nii fikseeritud kui mobiilsidevõrkudest helistajale. Kõnelele vastatakse kolmes keeles- eesti, vene ja inglise keeles. Teavet ja nõustamist saab ka interneti vahendusel lasteabitelefoni kodulehelt www.lasteabi.ee, kust saab saata kirja otse nõustajale või leida muredele lahendusi foorumis.

Teatades hädas olevast lapsest (vanemliku hoolitsuseta jäänud laps, vägivalda all kannatav laps jne.), suunab konsultant helistaja erialaspetsialisti poole või edastab info lapse elukohajärgsesse omavalitsusse.

Lapsed ja täiskasvanud saavad abitelefonile helistades küsida ka nõu, mida ühes või teises keerulises olukorras teha, kust saada abi, nõustamist ja teenuseid. Võimalus on küsida ka lastega seotud seaduste, asutuste ja muude teemade kohta.

Tähtis on see, et lastel endil on võimalus saada infot ja abi oma murede korral. Seetõttu on **teenus mõeldud eelkõige lastele ja noortele**, kui nad tunnevad, et ei julge oma vanematelt või ka teistelt täiskasvanutelt nõu küsida. Tihti ei oska vanemad ka laste küsimustele vastata.

Lastekaitseasutustes on kirjas, et iga kodanik peab teatama abi vajavast ja hädas olevast lapsest abi andvatele organitele. Kuna paljude inimeste soov on jääda teatamisel anonüümseks, siis abitelefon võimaldab seda, samas jõuab teadmine hädas olevast lapsest ikkagi spetsialistideni.

Teatamine on hädavajalik põhjusel, et lastekaitse- või sotsiaaltöötajateni jõuaks märguanne peres toimuvast kiirelt kohale. Lapse heaolu tagamiseks saab sel juhul peret kiirelt toetada ja probleemi lahendamisse sekkuda.

Puhja Lasteaed 30-ne aastane

*Karita Kirbits,
Puhja lasteaia juhataja*

30 aastat tagasi avas Puhja alevikus oma ukseid lasteaed. Mõõdunud aastate jooksul on Puhja lasteaia käinud väga palju lapsi ja tööd teinud suur hulk inimesi. Kuni 1991. aastani oli lasteaia haldaja TK "Tootsi" Ulila filiaal, seejärel sai Pääsusilmast munitsipaallasteaed, mille pidaja on Puhja vald.

Sirvides lasteaia ajalugu on olnud olulisemad sündmused - aastatel 1985-1995 lasteaia juures töötanud Puhja Kooli 6-aastaste laste klass, 1994. aastal liitumine programmiga "Hea Algu", 2000. aastal valminud esimene õppekava ja samal aastal saadud president Lennart Meri tunnustus lasteaia õuealale, 2003.aastal Ulila rühma sulgemine, 2004-2008 erinevates keskkonnaprojektides ja konkurssidel osalemine.

Ka lasteaia hoonet on pidevalt uuendatud ja remonditud. 1990-ndate keskel asfalteeriti õueala kõnniteed ja väljakud ning majale ehitati viilkatus. Juba uuel sajandil vahetati välja aknad, uuendati kõik välisrõud ja lõpuks 2005.aastal rekonstrueeriti kogu maja siseviimistlus ning tehnovõrgud.

Seekord toimus lasteaia sünnipäeva tähistamine mitmel päeval. 25. märtsil oli suur sünnipäevapidu lasteaialastele. 5-6-aastased lapsed koos õpetajate Ljubov Serikova, Lea Lobrevi ja Triin Palliga õppisid selgeks näitemängu "Kärbse-Kärdu sünnipäev" ja nii pidasimegi ühiselt sünnipäeva tublil kärbsedrukul ja ka lasteaial. Laulsime, tantsisime ja soovisime lasteaiale õnne! Sünnipäevatordi lõikasid lahti Virve Jaasi, Marje Norman, Triin Pall, Lea End-Kärmas, Karita Kirbits ja Aila Selleke, neil kõigil täitus sel aastal ümmargune arv tööaastaid Puhja Lasteaias. Õhtupoolikul toimus disko, kus oli üllatuskülastamiseks Limpa, kes koos lastega tantsis ja mängis ning neile limonaadi jagas.

26. märtsil külastasid meid lasteaia vilistlased, kes said uurida õpetajate kogutud pildimaterjali ja vahvat sõnaloomingut, vaadata fotonäitust ja laste kunstitööde näitust, kohtuda oma endiste kasvatajate-õpetajatega. Õhtul toimus seltsimajas etendus "Pääsusilma-eri", kus osalised lapsevanemad, vilistlased ja õpetajad. Veelkord suur tänu rohkearvulisele publikule! Saa-

Riin Massur ja Ere Sepp lasevad aktusepublikul imetleda oma kätega valminud sünnipäevakingitust. Foto Kalju Tisler.

dud piletitulu eest teeme korda õuealal laste lemmikmängupaiga-labürindi.

27. märtsil toimus kontsert-aktus, kus osalesid lasteaia praegused ja endised töötajad, maavalituse haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Anneli Väsaste, vallavanem Vahur Jaakma, valla sotsiaalnounik Milvi Sepp, Puhja Gümnaasiumi ja Puhja Seltsimaja esindajad ja sõbrad maakonna teistest lasteaiadest. Pidulik aktus algas sünnipäevaküünalde süütamisega,

esimese küünla süütas lasteaia kauaaegne juhataja Siiri Metsik. Kontserdiosa juhtis 7-aastane Ronald Judin, kelle sorav lugemisoskus ja julge esinemine hämmastas kõiki kohalolijaid. Kölasid laulud ja luuletused lastest ning laste elust. Üllatusesinaja oli seekord nn neidude ansambel, kes esitas popurrii tuntud viisidest, mille sõnadeks olid saanud säravamad killud lasteaia ajaloost.

Hoolekogu liikmed Ere Sepp ja Riin Massur andsid las-

teaiale üle kauni käsitööna valminud seinavaiba, mis hakkab kaunistama meie maja fuajeed. Aitäh külalistele suurepärase kingituste ja õnnesoovide eest!

Suur tänu kõigile, kes toetasid juubelitevetmisi: Talis Toomemere, Villu Melk, Iivo Mürsepp, Janika Rand, Maia Mälk, Aare Kährrik, Jaana Mürsepp, Puhja Vallavalitsus, Rõngu Mahl AS, Ekspressreisid Tartu OÜ, Heko Põld OÜ, BaltiVara Fassaadid OÜ, AS A. Le Coq.

Päsusilma-eri

Urve Hämäläinen,
lasteaiaõpetaja

Rasketel aegadel, kui leiba kipub vähemaks jääma, peab tsirkust seda rohkem olema. 5. märtsil sai Puhja Lasteaed Päsusilm 30-aastaseks ja meie muusikaõpetajal Triin Pallil mõlkus juba ammu peas mõte, et nii tähtsat sünnipäeva võiks väärikselt tähistada lõbusa heategevusliku näidendiga, kus esineksid nii lapsevanemad, lasteaia vilistlased kui praegused lasteaiaõpetajad.

Triin ja Urve istusid kordamööda ja korraga arvuti taga, kuni lõpuks sai paberile lugu sellest, kuidas 1. aprillil avatavasse Päsusilma erirühma kandideerivad väga erilised tegelased: Pipi ja Karlsson, Lumivalgeke ja Buratino, Piraat ja Punamütsike, Mari Kisakõri ja kolm põrsakest ning Mõmmi koos Mõmmi-Beebiga. Suur rõõm oli sellest, et kõik 7 vilistlast ja 5 lapsevanemat, kelle poole pöörduti, olid kohe lahkesti nõus etenduses kaasa lööma. Nii võisidki 25. veebruaril proovid lasteaia saalis ja hiljem seltsimajas alata. Lavastamise ja laulude õpetamise raske töö võttis enda kanda Krete-Ly ema Ragne Lind, kes etenduses ka muusikaõpetaja rolli täitis. Kostüümide eest muretsemine jäi meie Karlssoni hooleks, keda lasteaias teatakse ka kui hoolekogu esinaist ja Aneti ema. Lahkesti olid nõus abistama veel kaks lasteaia vilistlast: Katrin Kuusk meisterdas vajalikud parukad ja Katrin Nuume saatis klaveril ühist lõpulaulu. Kaksikümmend lehekülge teksti, mis pooleteise tunni jooksul ette kanda tuli, hakkas peagi näitlejatele omaseks saama ja rõõm oli näha, kuidas iga tegelane teksti ja liikumisse omalt poolt toredaid täiendusi lisas. Piraat Aare Kährrik pildus vaimukusi ja lonkas iga prooviga järjest osavamalt, põrsakesed Kaarel Luts, Jaan-Arvo Taska ja Risto Massur räppisid ja rõhitsesid üha ennastunustavamalt, Mari Kisakõri Laura Kährrik kisas iga korraga ikka kõvemini ja Punamütsike Liis Saadjärv kurtis oma rasket elu järjest usutavamalt. Pärast kuu aega kestnud proove ei paistnud Buratino Tanel Melgi vaimukustel veel lõppu tulevat, Lumivalgeke Riin Massur ei saanud vist kodus ega tööolgi enam rollist välja, Pipi Triin Pall ja Karlsson Ere Sepp olid jätkuvalt ohjeldamatult üleemeelikud, Mõmmi Anton Stvolov ja Mõmmi-Beebi Kolja Konovalov muutusid iga prooviga silmnähtavalt targemaks, tublimaks ja musikaalsemaks ning isegi õpetajatel Marje Normanil ja Urve Hämäläinenil hakkas tekst kohati pähe jääma.

26. märtsil võiski seltsimaja saalis näha etenduse „Päsusilma-eri“ maailma esiettekannet. Lasteaia 30. juubeli puhul oli pileti hinnaks 30 krooni. Öeldakse, et ilma rahata käib ringi

Lavaelu on täies hoos. Foto Jaak Nilson.

Näitetrupi grupipilt. Foto Jaak Nilson.

vaid ajaratas. Loodame, et 148 pileti müügi eest teenitud 4440 krooni panevad käima kõik vajalikud rattad, et saaks uuendatud üks laste lemmikmängukohti lasteaia õuealal – labürint.

Üks tore mõte sai ühiste jõududega teoks tehtud ja nüüdseks on järelpidugi meie Buratino külalislahkes kodus peetud. Kindlasti pole ühelgi näidendis osalenul kahju neist üheteistkümnest õhtust, mis proovide jaoks pere, töö ja õppimise kõrvalt sai näpistatud. Eks me kõik ju teame, et kõige lõbusam on teha seda, mille tegemine pole just tingimata vajalik. Järelkult on see hädavajalik! Päsusilm imetleb kõiki tegijaid ja tänab kõiki tegijate imetlejaid! Järgmise juubelini on jäänud vaid viis aastat!

Sinilind jõudis Euroopasse

Katrin Hommik ja Marit Neering,
tantsuõpetajad

Märtsikuu keskpaigas seadsid Puhja Seltsimaja tantsutrupp Sinilind ja Viljandi Jakobsoni Gümnaasiumi balletistuudio end reisile Põhja-Itaaliasse, et anda kontserte tantsufestivali „Festival della Danza di Contemporante“ raames. Tegemist on maineka tantsufestivaliga, korraldajad liiguvad tantsukonkurssidel, leidmaks omanõulisi artiste ja tegelevad tantsuetenduste korraldamisega terves Itaalias. Festival kulmineerub juunikuus Roomas, aga olgu öeldud, et sinna kutsutakse esinema vaid rahvusvaheliselt tuntud tantsutrupid ja -artistid.

Vastastikuste läbirääkimiste tulemusena toimusid meie kahe trupi kontserdid maailmakuulsa suusakuurordi Cortina piirkonnas. Reisi sihtpunkt oli väga põnev, kuna sinnakanti üks tavaline Itaalia-turist lihtsalt ei satu.

Andsime Itaalias 2 kontserti üldpeal-kirjaga „Tüdruku imeline elu“. Esimene kontsert toimus linnas nimega Pieve di Cadore, meie käsutuses oli suur kontserthall, kus eeskujulik kaldega tantsulava. Esimesel kontserdil viibis palju tantsuimeesi – tantsijaid, balletiõpetajaid, ka kultuuriajakirjanikke. Kohal olid televisioon ja raadio. Peale kontserti sai sealsete balletiõpetajatega muljeid vahetatud, arvamusi ja nõuandeid kuulatud. Esimene kontsertpinge oli seega maha võetud ja festivali põhikontserdile Cortinas sai juba julgelt vastu astuda.

Cortinas ootas meie tantsijaid 600-kohaline teater, tipptehnikaga valgus-ja

helisüsteemid ja väga professionaalne teatrimeeskond. Tantsijad said tunda end tõeliste artistidena, kelle teenistusse kogu see meeskond asus – kõik ikka õhtuse parima lavatulemuse nimel. Ja see tulemus tuli. Meie, õpetajad-reisisaajad, naersime pärast, et aeg-ajalt tulebki lapsed just sellepärast suurele Euroopa lavale viia, et näha, milleks nad tegelikult suutelised on. Sellist emotsionaalsust ja tundelisust, mis tol õhtul lavalt saali kiirgas, ei näe meie õpetajatena just iga päev...Nagu ei näe väga sageli ka rahvast pilgeni täis teatrisaali ja tuliselt aplodeerivat publikut. Ühele noorele tantsijale on selline kogemus hindamatu ja kindlasti ääretult motiveeriv. Me kõik igatseme ju ikka kaugemale, ikka kõrgemale ja täitunud unistused viivad meid edasi.

Meie päevad Itaalias olid tegemist täis. Lisaks tantsimisele saime jälgida, mismoodi käib elu ühes suusakuurordis, kuhu sõidavad kokku väga rikkad suusahuvilised kogu maailmast – ja see elu on põnev. Sõitsime ligi 3000m kõrgusele mäe tippu, kust avanes ümbritsevale hingemattev vaade. Külastasime imelisi väikeseid ja vanu kirikuid, ühe päeva veetsime Austrias, Lienzis. Kohalikus balletikoolis osalesid meie tantsijad klassikalise balleti ja jazztantsu tundides. Peale festivalikontserti korraldas meie vastuvõtu Cortina linnavalitsus koos Cortina meeskooriga. Ja kuulda Itaalia meeskoori meile puhtas eesti keeles „Sirelit“ laulmas oli tõeliselt hingeliigutav.

Elupaigaks oli meile väike mägihotell Calalzo di Cadore, mille omanik – luskata nimega mr Mimmo – hoolitses meie

eest lausa kuninglikult.

Oli uskumatult ilus ja elamus täis nädal. Ja on lausa uskumatu, et selline festivalireis praegusel keerulisel ajal teoks sai. Oleme südamest tänulikud toetuse ja kaasabi eest Eesti Kultuurkapitali Tartu-maa ekspertgrupile, Puhja vallavalitsusele, OÜ Motoaidale, OÜ Lepasalu TKM-ile, seltsimaja laste kunstiringile ja nende juhendaja Sirje Dementjevale. Samuti tänane kõiki lapsevanemaid nii materiaalse kui moraalse toetuse eest.

Tee on lahti – aeg näitab, kuhu ta meid edasi viib!

Sinilind 2500 m kõrgusel, mägi kohvikus.

Brasiillasest modern-ja jazztantsuõpetaja Thiago võlus meie tantsijaid oma workshopis temperamendi ja põnevate tantsukombinatsioonidega.

Kevadetervitus!

Siiri Rehme,
Tantsurühma „Sügisööed“ liige

Kuigi talv ei taha veel taganeda, on päeval võim juba päikese käes. Iga kevade alguses korraldab Konguta Rahvamaja keskealistele ja eakatele tantsupeo. Seekordne pidu toimus üheteistkümnendat korda ja esinejaid oli kaheksa ringis. Meie tantsurühm koos juhendaja Vaike-

ga oli samuti kutsutud.

Peale puhjakate olid kohal tantsurühmad Rannust, Rõngust, Varalt, Alatskivilt, Elvast, mitu rühma Tartust ja loomulikult Konguta enda tantsijad. Kokku viisteist rühma.

Iga rühm esitas kaks seltskondlikku tantsu. Esinemised sujusid kõigil väga rõõmsalt ja edukalt. Pärast esinemist oli võimalik jalga keerutada Konguta kapelli

muusika saatel. Kehakinnituseks pakuti suppi ja kringlit.

Tänane Konguta Rahvamaja juhatajat Meelis Külaotsa, sellise suurejoonelise ürituse korraldamise eest!

Puhja Seltsimaja ja juhendaja Vaiket tänane tantsude õpetamise eest!

Tänane ka Puhja Vallavalitsust transpordiga kindlustamise eest ja bussijuhti sõidutamise eest!

30. aprillil 2009.a. algusega 18.30 Puhja Seltsimajas
Puhja Maanaiste Seltsi jututuba, kus homöopaatiat tutvustab Mirjam Heinloo.
Seltsi liikmetel osavõtt tasuta, teistele 10.-kr.

Rukkilill talvisel tantsupäeval Tartumaal

Rukkilill tantsis talvisel tantsupäeval Kambjas 28. veebruaril 2009.

Teise talvise tantsupäeva eelsel ööl oli vanajumal rahvatantsija Tartumaalt, sest sellist lumerohkust ja imekauneid puid, põõsaid oskab vaid Tema õigel ajal maale saata. Nii tuligi enne kella 16 tantsuplats lumest tühjaks lükata, elektritraadid lume raskuse alt vabastada (elektrit polnud poole 4-ni) ja kimpsud-kompsud kokku koguda, et alustada vahva rongkäiguga. Meid oli tervitama tulnud Tartu maavanem Esta Tamm ja Kambja vallavanem Ivar Tedremaa. Edasi järgnes rongkäik Kambja puhkpilliorkestri saatel. Talvise tantsupäeva sõõrid ja viirud, nelikud ja kolmikud, kolonnid ja kägarad said lusti ja hooga libedal tantsuplatsil iseenda ning üksikute pealtvaatajate heameeleks ära tantsitud. Õues lustimisele järgnes simman, kus iga tantsurühm esitas oma tantsu ja loositud tantsu 2009. aasta tantsupeo kavast ning lustis kahemehepundi „Jäägermeister“ viiside saatel. Meie tõmbasime loosi tahtel tantsupeo repertuaarist Ülle Feršeli tantsu „Üits paigake“, teine tants meie enda valikul Agne Kurrikoff Herman „Hüplev labajalg“.

Tantsurühm Rukkilill talvisel tantsupäeval Kambjas.

Meda paksem, seda paremb! (Puhja vanasõna)

Kokanduskursusel osalejad

Ulila Keskuses kestab edasi kokanduskursus. Sel hooajal on pöörõhk pööratud erimaade rahvustoitudele. Lähemalt oleme tutvust teinud Ungari-, Kreeka ja Rootsi köögiga. Iga erineva maa köögist oleme kuulnud lühikest, kuid põhjaliku ülevaate toitumisharjumustest, kasutuselevatatest iseloomulikest maitsetaimedest, söömisharjumustest- ja tavadest, põhilistest kasutatavatest toiduainetest.

Iga õppepäeva teine pool on pühendatud praktilisele poolele, mil valmistame mitut erinevat toitu: suppi, vormirooga,

kastmeid ning kindlasti magustoitu.

Järgmiseks teemaks on planeeritud Slaavi köök ning kokkusaamine toimub 19. aprillil. Kõik huvilised oodatud!

Meie suurimad tänud kursuse eestvedajale Ere Seppale, kes kogub materjali, toob toiduaineid ning valmistab ette huvitavaid õppepäevi. Soojad tänusõnad ka Kristinale, kes leiab kohti ning võimaldab nende huvitavate ja kasulike kursuste läbiviimist.

Mis hakkab kulbi külge, see hakkab kondi külge! (Wiedemanni vanasõna.)

Fotod: Kristina Ermel.

Kreeka köök.

Tiiu Hallik tööhoos, Ere Sepp juhendamas. Tagaplaanil Sirje Dementjeva ja Katrin Taska.

ULILA KESKUS TEATAB:

19. aprill kell 10.00 kokandusring,
teema: **SLAAVI KÖÖK.** Osavõtumaks 50 krooni.

25. aprill kell 20.00 NOORTEDISKO.

Gümnaasiumiõpilaste õppekäik Tallinnasse

Kärt Pütsep, Puhja Gümnaasiumi 11. klassi õpilane
Heliina Martiinova, Puhja Gümnaasiumi 12. klassi õpilane

2. märtsil külastasid Puhja Gümnaasiumi 11. ja 12. klassi õpilased koos õpetajate Päivi Märjamaa ja Einike Reinveltiga Energiakeskust ja Riigikogu. Energiakeskuses sai igäiks ise teha katseid, et uurida erinevaid füüsilikali nähtusi. Riigikogu tutvustas meile proua Sirje Kaupmees.

Oma mõtteid ja muljeid Tallinnas käigust jagavad Kärt Pütsep ja Heliina Martinova.

2. märtsil hakkasid 12. ja 11. klass sõitma Puhjast Tallinna poole, et külastada esmalt Energiakeskust ning seejärel Riigikogu. Kella üheteistkümneks pidime oleme Tallinnas, ning väikese hilinemisega ka jõudsim. Kõigepealt alustasimegi Energiakeskusest. Selline nimi nagu Energiakeskus tekitas väga suurt huvi. Ametliku nimega Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskus asub tähelepanuväärses hoones- vanas elektrijaamas. Elektrit tehti siin aastani 1979, aastast 1999 tegutseb seal Tallinna Tehnika- ja Teaduskeskus. Arvan, et paljud meist ei teadnud mida seal täpsemalt näha või kuulda saab. Aga nagu selgus kohale jõudes saame me ise kõike proovida ja katsetada. Kohe sisse astudes võisime näha suuremaid ja väiksemaid masinaid. Energiakeskuse kolmel korrusel saime tutvuda enam kui 130 vahva eksponaadiga, mis jagunesid järgmisteks teemanäitusteks: tuleviku linn, õhus on elektrit, mehhaanika maailm, optika ja nägemine, vedelike saladused, heli ja hääl, igavesed jõumasinaid, magnetite mõistatused, Leonardo õhumaailm, liiva vägi ja päikeserobotid. Üks lähedamatest eksponaatidest oli naeltevoodi, voodile sai pikali heita ja kui ühest kangist tõmmata hakkasid vaikselt naelad välja tulema. See oli minu meelest väga huvitav, kuigi algul me kõik veidi kartsim seda, sest arvasime, et naelad tulevad hästi kiiresti välja ning võib-olla on nad teravad. Aga kui esimene julge oli ära katsetanud, ei tundnud keegi enam väga suurt hirmu. Teema optika ja nägemine andis ülevaate erinevatest läätsedest ja peeglitest. Optilised seadmed muutsid inimesed või esemed teistsuguseks. Saime ka väikeseid esemeid vaadata läbi võimsa videomikroskoobi ning katsetada valguse koondamist ja hajutamist. Eriti jäid mulle meelde eksponaadid mis muutsid su häält madalamaks või kõrgemaks või tekitasid üldse kaja. See oli väga naljakas, sest ma ei olnud enne kuulnud kuidas kõlaks mu hääl väga kõrgelt või väga madalalt ning samuti oli ka teisi väga naljakas kuulata. Veel oli huvitav näha esimest telefoni ning proovida sellega rääkida. Ma eriti ei uskunudki, et kui sellesse midagi rääkida siis teine ka kuuleb midagi, aga tegelikult oli väga hästi kuulda. Proovisime ka käesurumist robotiga. Algul tundus, et see kõik on väga kerge, aga tegelikult ikkagi ei olnud. Pidi ikka väga kõvasti pingutama kui tahtsid robotit võita.

Energiakeskuses veedetud poolteist tundi kulusid märkamatu, põhjalikumaks tutvumiseks kulunuks aega rohkemgi.

Järgmisena võttis buss suuna Riigikogule.

Sisenesime Riigikokku ükshaaval ja läbisime turvakontrolli – kõik pidid esitama isikuttõendavad dokumendid ja läbi kõndima turvavärvatest. Üks noormees üheteistkümnendast klassist pidi korduvalt sealt läbi kõndima, iga kord hakkas masin jälle piiksuma ning turvatöötajad ega noormees ise ei saanud ka aru, mis tal üleliigset oli. Lõpuks laabus kõik ning me suundusime koos giidiga ekskursioonile. Maja tundus väga

Sander ja Taavi võidu sõudmas.

Priit kuulamas oma häält kõrgena.

Foto Riigikogu valges saalis loengut kuulamas.
Fotod Einike Reinvelt.

vaikne ja jahe. Pärast seletati meile, et õhutemperatuur on seejärel nii madal, et istungeid ei toimu ning kui majas on inimesi vähe, keeratakse soojus maha. Kõik ootasid põnevusega, et mõni tuntud poliitik meile vastu jalutaks, aga kahjuks meie soov ei täitunud. Esimene kabinet, millest me möödusime, oli Ken-Martti Vaheri oma. Riigikogu saalid üllatasid väga oma silmapaistva arhitektuurilise kaunidusega. Valges saalis istudes saime kuulda ka Riigikogu hoone ajaloost. Sellest jutust jäi kõige eredamalt meelde seik Eestile tehtud kingitusest tadžiki naiste poolt – nimelt Valges saalis olev 7x11 meetri suurune

vaip, millesse on väidetavalt sisse kootud Eesti muster. Järgnevalt võtsime suuna Riigikogu istungitesaali. Eelnevalt peatusime saali ukse ees ning saime teada, et kui ühte nurka midagi tasakesi lausuda, siis on seda teisest nurgast suurepäraselt kuulda. Arhitektid on selle ehitanud sihilikult selliseks, kuna tol ajal ei soovitud, et oleks mingit salatsemist üksteise suhtes ega saaks omavahel sosistada. Siis läksime istungitesaali, ajakirjanike rõdule. Sattusin istuma kohale, kus laua peal oli kiri Sven Mikserile. Kahjuks ei ole minu majandusalane inglise keel

sedavõrd tugev, et ma oleksin selle kirja sisu täpselt mõistnud. Minule on Riigikogu istungisaal paistnud televiisorist vaadatuna küll suurem kui tegelikkuses. Giid seletas meile detailselt ära, missuguses pingis keegi istub ning mis seal saalis üldse veel toimub.

Mina isiklikult oleksin soovinud näha ka muid ruume Riigikogus ning kohtuda ka näiteks peaministriga.

Kokkuvõttes oli päev sisutihe ja informatiivne ning õppekäikude lõpus olid enamus õpilastest äärmiselt väsinud.

Priitahtlikest pritsimeestest

Kaido Õunapuu,
Kavilda VPS juhatusel liige

Austraalia ehmatas hiljuti kogu maailma laastavate tulekahjudega. Lisaks professionaalsetele päästjatele osalesid päästetöödel sajad vabatahtlikud. Mujal maailmas on vabatahtlike päästjate osakaal võrreldes Eestiga väga suur. Ent aasta-aastalt kasvab Eestis vabatahtlike tuletõrjeorganisatsioonide arv, mis tegutsevad edukalt kõrvuti kutseliste päästekomandodega. Muuhulgas on nende jaoks oluline ennetustöö: tegeleda noortega ning tõsta elanikkonna teadlikkust tuleohutuse valdkonnas.

Ühel detsembriõhtul sa loodud MTÜ Kavilda Vabatahtlike Pritsimeeste Selts, mis jätkab kunagi tegutsenud samalaadse MTÜ traditsiooni siin piirkonnas. Valla arvel on eakaid, kuid töökorras päästeautosid, mis enam operatiivtöös ei osale. Nüüd leidis vana tehnika valla lahkel loal uue kasutusvõimaluse. Tänu olemasolevale tehnikale on võimalik olla abiks vallakodanikele ja vajadusel osalemine lisajõuna päästetöödel.

MTÜ esimesteks ettevõtmisteks oli Puhja ja Annikoru lastele liuväljade tegemine. Samuti saime abistava käe ulatada Puhja valla veeavarii likvideerimisel ning kevadise suurhäda, hakkide invasiooni, takistamisel (enamik hakipesasid sai hävitatud, kuid järjekindlad linnud ei taha oma kodupargist meelasti loobuda).

Haarasime tegevusse ka noored: alustasime Puhja Gümnaasiumis päästeala noorteringi tegevusega. 4.–6. klasside õpi-

lastel on võimalus tegeleda tuletõrjespordiga, õppida esmaabi ning tutvuda lähemalt päästealase tööga. Samalaadse ringiga on plaan alustada ka Konguta Koolis. Mais toimub Pärnus Eesti laste ja noorte tuletõrjespordi olümpia. Eesmärgiks on aktiivsete ringis osalejatega viimasest osaleda.

Ühingu laiemaks eesmärgiks on oma tegevuse kaudu muuta meie elukeskkond turvalisemaks.

Meie piirkonnale ei ole võõrad metsa- ja rabapõlengud, millede kustutamisel on olnud vaja ka vabatahtlike töökäsi. Siinkohal teengi üleskutse kõigile, kes sooviksid anda oma panuse koduvalla turvalisusse. Kõik, kes astuvad meie MTÜsse, saavad Päästeameti poolt tasuta esmase koolituse, mis annab liikmele õiguse osaleda suurõnnetuste likvideerimisel.

Hetkel on meil liikmeid 11, ootame uusi huvilisi ridu täien-dama.

Kontakt: kavilda.vps@mail.ee

Kululeek on valus ja hävitav

Erki Remmelkoor,
Lõuna-Eesti päästkeskuse ennetustöö büroo juhataja

Kulu põletamine on soojade ja kuivade kevadilmade saabudes keelatud ja põlengud ise äärmiselt ohtlikud ning toovad kaasa kahjusid keskkonnale ning inimestele. Ometi on hooletusest alguse saanud kulupõlengud kevaditi päästjatele suureks mureks.

2008. aastal käisid päästemeeskonnad Lõuna-Eesti kuues maakonnas kulu- ja pinnasepõlenguid kustutamas 268 korral. Niitmata ja kuivanud maapinda mööda levib kahjutuli väga kiiresti. Tuulise ilmaga on kulupõlengu kustutamine keeruline ülesanne isegi suurte kogemuste ning spetsiaaltehnikaga varustatud päästetöötajatele. Eelmise aasta aprillis hukkus Valgamaal Helme vallas hooletust okste põletamisest alguse saanud kulutu-

les vanem naisterahvas. Mitmel korral võitlesid päästjad ulatuslike kulupõlengutega, mis ohustasid lähedal asuvaid majapidamisi – tihti olid ohus elumajad ning hävisid mitmed kõrvalhooned. Sageli levis põllult alguse saanud kulupõleng metsa alla.

Päästeteenistus kutsus inimesi üles arukusele ning tuletab meelde, et looduses alanud tuleohtlikul ajal tuleb rangelt kinni pidada tuleohutusnõuetest. Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia instituudi (EMHI) määratluse kohaselt algab tuleohtlik aeg kevadel peale lume sulamist ja lõpeb sügisel vihmaste ilmade saabudes. **See tähendab, et nimetatud ajavahemikul on kõikjal Eestis kulu põletamine keelatud.**

Kevadise prahi (lehed, oksad jms) põletamisel lõkkes kehtivad kindlad tuleohutusnõuded:

- Lökete tohib teha ainult oma maavalduse piires hoonetest vähemalt 15 meetri kaugusel ja metsast 30 meetri kaugusel.
- Lökete tohib teha tuulevaikse ilmaga. Lökkease tuleb ümbritseda mittesüttiva pinnasega (muld, liiv, sav). Samuti peab arvestama lõkkest lenduvate sädemetega.
- Põlevat lõket ei tohi jätta järelevalveta ning käeulatusse tuleb varuda tulekustuti või esmased kustutusvahendid (ämber veega, kustutusluuad, labidas, märjad oksad). Tuleb jälgida, et lõkkest ei saaks alguse kulupõleng ja/või ei süttiks mõni hoone.
- Pärast põletamist tuleb lõkkease uuestisüstitmise vältimiseks hoolikalt kustutada.

Lökete süüdates langeb kogu vastutus tuletegitajale. Soovitame jälgida, kas naabrid kulu põletamise keelust ning lõkete tegemisel tuleohutusnõuetest kinni peavad, sest tule levik maavalduste piire ei tunne. Lökete tegemine ja prahi põletamine võõral maal on igal juhul keelatud. Väljaspool oma krundi piire tohib lõket teha ainult maomaniku poolt eelnevalt ette valmistatud ja tähistatud

lõkkeplatsil, näiteks RMK lõkkekohas. Seaduserikkujatest saab teatada keskkonnainspektiooni infotelefonile 1313.

Lõuna-Eesti päästkeskuse ja keskkonnainspektiooni inspektorid teevad järelevalvet kulupõletamise keelust ja tuleohutusnõuetest kinnipidamise üle. Ohutusnõuete eirajad fikseeritakse ning rikkujaid karistatakse. Kehtiv päästeseadus näeb kulupõletamise keelu või tuleohutusnõuete rikkumise eest ette rahatrahvi, mis füüsilisele isiku puhul küünib 18 000 kroonini ja juriidilisele isiku puhul 50 000 krooni. Kulu põletamise keelu rikkumisel tuleb lisaks trahvisummale hüvitada ka keskkonnale tekitatud kahju. Üle 5 ha suurusele alale ulatava kulupõlengu või 1 ha metsapõlengu põhjustamisel algatatakse kriminaalmenetlus.

Lõuna-Eesti Päästkeskuse menetlusinspektorid karistasid möödunud aastal mitmel korral inimesi, kes jätsid lõkete järelevalveta või tegid lõkete metsale või hoonetele liiga lähedale. Rahatrahvi töid kaasa ka hooletust lõkete tegemisest põhjustatud kulupõlengud.

Mis juhtus Võrtsjärve konstaablipiirkonnas?

Alik Säde,
juhtivkonstaabel

Puhja

Ajavahemikul 02.02.2009–23.03.2009 murti sisse Vihavu külas Põntska talu elamusse ja varastati tööriistakast, mootorsaag Družba, lugemisprillid. Vargusega tekitati kokku kahju 5250 krooni. Alustati kriminaalasja.

05.01.09 avastati vargus Tännassilma külas AS Turvas hoones. Varastatud oli mootorsaad MS 230 C Ergo Start ja MS 180 C Ergo Start. Vargusega tekitati kahju üle 8000 krooni. Alustati kriminaalasja.

07.03.09 rikkus Tauri Puhja alevikus avalikku korda kui ta urineeris ja laamendas maja trepikojas. Rikuti avalikku korda ja majaanike rahu. Alustati väärteomenetlust.

07.03.09 rikkus Argo Puhja alevikus avaliku korda, lüües mööda tänavat sõitvat autot käega vastu tagumist luuki. Toimus avaliku korra rikkumine ja teiste isikute rahu häirimine.

Ajavahemikul 23.02.09–25.02.09 avastati vargus Tännassilma külas AS Sangla Turvas hoones. Varastati survepesur HD6/15 ja võtmekomplekt. Vargusega tekitati kokku kahju 10901 krooni. Alustati kriminaalmenetlust.

04.03.09 murti sisse Teilma külas saekaatriisse, mida kasutab OÜ Lutsuland ja varastati akulaadija START ning võtmekomplekt. Alustati kriminaalmenetlust.

16.03.09 varahommikul murdis Teilma

külas Tiku talu farmis võõras musta värvi laikatüüpi koer ketis olevat koera. Koer suri saadud vigastuste tagajärjel. Alustati väärteomenetlust.

13.03.2009 teatati Ulila alevikust, et avaldajat hammustas käelabast naabri koer.

Ööl vastu 04.03.09 avastati, et Vihavu külas on sisse murtud OÜ Lutsuland puidutöökotta ja varastatud on mootorsaag Stihl 026. Vargusega tekitati kahju kokku 4000 krooni. Alustati kriminaalmenetlust.

02.03.2009 avastati Mõisanurme külast mootorsaad STIHL MS 180C vargus. Vargusega tekitati kahju 2000 krooni. Alustati kriminaalmenetlust.

Märtsis koostati alaealisele isikutele 12 väärteoprotokolli, neist 5 protokollid alkoholi tarbimise eest ja 5 protokollid tubakatoode tarbimise eest ning 1 avaliku korra rikkumine ja 1 pisivarguse eest. Koostati 12 liiklusprotokolli, neist 1 sõiduki juhtimise eest joobes olekus. Registreeriti ka üks liiklusõnnetus

Konguta

Ööl vastu 28.03.2009 murti sisse lauta ja varastati tõulammast väärtusega umbes 1200 krooni. Alustati kriminaalmenetlust.

24.02.09 varastati Konguta külas Hillari taskust pangakaart ja võeti tema arvelt 20000 krooni. Alustati kriminaalmenetlust.

Märtsis koostati 2 liiklusalast väär-

teoprotokolli. Registreeriti 2 liiklusõnnetust.

Alaealistele isikutele väärteoprotokolle ei koostatud.

Rannu

08.03.2009 avastati Verevi külast 3–4 rmtütete vargus. Vargusega tekitati kahju 1400 krooni. Alustati kriminaalmenetlust.

Märtsis koostati 3 liiklusalast väärteoprotokolli. Registreeriti 4 liiklusõnnetust.

Alaealistele isikutele väärteoprotokolle ei koostatud.

Puhja vallas pandi käesoleva aasta jooksul toime mitmeid vargusi erama-jades ja firmadest. Kriminaalmenetluse käigus leiti ja võeti ära mitmeid varastatud esemeid. Politsei on enamiku varastatud esemed tagastanud kuid ei ole käesoleva ajani leidnud lehepuhuri Solo 450 (punast värvi) omanikku. Politsei palub võtta ühendust inimesel, kellel on kaduma läinud lehepuhur Solo 450.

Võrtsjärve konstaablipiirkonna konstaablite telefoni ja e-mailide aadressid:

Alik Säde, 53307118, 5189717,
alick.sade@louna.pol.ee

Jaanus Tera, 53307119,
jaanus.tera@louna.pol.ee

Janek Lepik, 53307117,
janek.lepik@louna.pol.ee

Tiit Treial, 53307121,
tiit.treial@louna.pol.ee

Spordist Puhjas

Jaak Ratt,
Puhja Gümnaasiumi õpetaja ja treener

Puhja Gümnaasiumi vilistlaste ja õppurite võrkpalli karikaturniiril võitis meeskondadest Puhja „Stroh“ ja naiskondadest vilistlaste I võistkond. Traditsioonilisel Puhja Cup 2009 koolidevahelisel võrkpalli karikaturniiri võitis Rannu Keskkool.

Teist aastat toimunud vilistlaste karikaturniiril osales viis meeskonda. Võitis Puhja „Stroh“, kes mängisid koosseisus Heino Kõrgeperv, Enn Pokk, Ott Jaakma, Kristo Hark, Madis Mahla ja Kaul Karja.

Teise koha võitis meeskond, kus mängisid Toomas Tali, Priit Sonn, Kaarel Sootla, Martin Saksjaak, Sven Käiro, Kalev Siimer. Kolmanda koha võitis võistkond, kus mängisid Martin Järvet, Sigmar Markov, Nikolai Konovalov, Kaur Luhamaa, Mait Tamm ja Toomas Paavilainen.

4. koht kuulus Konguta võistkonnale ja 5. koht Puhja Gümnaasiumi kümnenda klassi võistkonnale.

Rõomustas kahe naiskonna osavõtt. Võistkonnad mängisid kolme geimivõiduni. Haarava duelli võitis vilistlaste I võistkond, kes mängis koosseisus Auli Uiboupin, Helis Lipping, Annet Muru, Karen Männiste, Anli Härma ja Liana Uiboupin.

„Ässad“ koosseisus Ave Štein, Sirle Lipping, Epp Lipping, Pille Karu (Haavandi), Anneli Podar pidid leppima teise kohaga.

Traditsioonilisel koolidevahelisel võrkpalli karikaturniiril osales lisaks Puhja Gümnaasiumi kahele võistkonnale külalismeeskonnad Rannu Keskkool ja Rõngu Keskkool. Et-tearvatult mängisid turniiri võitjat selgitavas viimases mängus Rannu Keskkool ja Puhja Gümnaasiumi esindusvõistkond. Kaks esimest geimi mängiti vahelduva eduga mõlemale meeskonnale. Kolmandas geimis õnnestus Puhja noormeestel algul 11:6 juhtima minna, kuid geimi lõpus pääses maksma Rannu noormeeste kogemustele tuginev mängukavalus ja nii kuulus turniiri võit neile. Meie esindusvõistkonnale teine koht. Meeskonnas mängisid

Andre Lemberg, Priit Sonn, Martin Järvet, Sander Konopliiski, Kaur Luhamaa, Sigmar Markov, Kalev Siimer, Nikolai Konovalov.

Rõngu Keskkooli võistkond, kes võitis ühe geimi ka meie esindusmeeskonna vastu, saavutas kolmanda koha ja turniiri käigus järjest enesekindlamat mängu näidanud Puhja Gümnaasiumi teine võistkond oli neljas. Kaur Luhamaa oli võistkonna parim mängija esindusmeeskonnas ja Priit Pokk Puhja Gümnaasiumi teises võistkonnas.

Suur tänu Eesti Kultuurkapitali Tartumaa Ekspertgrupile, kelle rahalisel toel oli võimalik mõlemal võrkpalli karikaturniiril võitjaid autasustada.

Võrkpalli mängisid ka Puhja Gümnaasiumi kõige nooremad võrkpallurid. Traditsioonilisel Kalev „Miniliiga“ 4.–6. klasside võrkpalliturniiril Lähtel olid meie tüdrukud K. Põlluäär, R. Rehme, C. Kivaste, L. Hämalainen ja R. Rehme kolmandad. Poisid mängisid Tartus ja saavutasid M. Härma Gümnaasiumi järel ja Veeriku Gümnaasiumi ees teise koha. Meie poiste võistkonnas mängisid K. Laas, R. Vorobjovski, V. Kisseljov, K.-M. Põldma ja G. Judin.

Heino Kõrgeperv, Enn Pokk, Ott Jaakma, Kristo Hark, Madis Mahla ja Kaul Karja. Foto J. Ratt.

Ave Štein, Sirle Lipping, Epp Lipping, Pille Karu (Haavandi), Anneli Podar. Foto J. Ratt.

Auli Uiboupin, Helis Lipping, Annet Muru, Karen Männiste, Anli Härma ja Liana Uiboupin. Foto J. Ratt.

Tartumaa koolinoorte saali jalgpalli 4.–5. klasside poiste vanuserühma meistrivõistlustel Elvas saavutasid meie poisid 5. koha. Turniiril osales 7 võistkonda.

Kuidas vähendada südamehaiguste riske

*Diana Ingerainen,
perearst ja Tallinna Perearstide Seltsi juhatuse esinaine*

Igakevadine südamenädal annab hea võimaluse aeg korraldada maha võtta ja mõtiskleda oma elu ja tegemiste üle.

Inimestel on võimalus teha valikuid.

Me otsustame ise oma toitumise, liikumise, kogu ellusuhtumise üle.

Pea alati kui ma hakkam oma vastuvõtukabinetis neist valikutest rääkima, siis on esimene vastus, et „mul ei ole aega tervislikult elada“.

Edasi järgneb hulk põhjuseid, miks inimene ei saa jalutada või korralikult süüa.

Mulle tundub, et tegelikult on probleem muutustes.

On öeldud, et inimene on oma harjumuste ori, aga kes käsib olla halbade harjumuste küüsis?

Harjumused võivad olla ka head ja kasulikud, aga seda peab tahtma. Kui tekib tahe muuta oma halvad harjumused headeks, on juba väga palju oma tervise jaoks ära tehtud. Oma elu tervislikumaks muutmise soov tekib kahjuks alles enamasti siis kui on juba esimene infarkt ära olnud või paremal juhul, kui keegi lähedastest on haigeks jäänud. Tõenäoliselt on tervislike eluviiside mitte harrastamise üheks põhjuseks uskmatuse. Ei usuta, et see aitab. Pigem luuakse endale sobiv müüt. Näiteks, et minu naabri vanaisa suitsetas viiskümmend aastat ja suri üheksakümneselt hea tervise juures - järelikult võin ka mina suitsetada. Olgugi, et meedikud selgitavad suitsetamise kahjulikkust, seda ei usuta. Arvatakse, et minuga midagi halba ei juhtu, kopsuvähk ja muud haigused - need on kellelgi teisel. Teisalt ei nõua müütidesse uskumine inimeselt mingit vaeva, aga tervislik eluviis küll, suitsetamisest loobumine on raske ja aeganõudev.

Millest alustada, kui soov eluviise muuta on olemas?

Kõige esimene tegevus võiks olla planeerimine, päevakava tegemine. Mis kell päev algab, kas hommikune võimlemine on võimalik paigutada ärkamise-hambapesu-kohvi joomise vahele. Kui ei ole, tuleks ärgata viis minutit varem. Sama hommikusöögiga. Selleks tuleb aega võtta. Sageli kurdavad õpetajad, et lapsed kipuvad teise ja kolmanda tunni ajal minestama. Enamasti on selle põhjuseks, et need lapsed ei söö hommikuti. Neil lihtsalt ei jagu energiat. Päevakava järgmine etapp on tööle minemine. Mõttele nii: miks minna auto või bussiga, kui saab jala minna! Meie ühiskonnas on tervislikust liikumisest levinud arusaam, et selleks peab sporti tegema. Tegelikult on

kasulik iga liikumine. Optimaalne on liikuda päevas kokku 10 000 sammu. Lisaks kõndimisele on hea tegeleda jalutamise, kepikõnni, jalgrattasõidu või rulluisutamise. Liikumine peab olema regulaarne, vähemalt kolm korda nädalas värskes õhus.

Töö tegemisele kulub enamasti kaheksa kuni kaksteist tundi päevas. See on pikk aeg ning töökeskkond ja -korraldus mõjutavad oluliselt meie tervist. Ega ilmaasjata nõuta töösisekorra eeskirju, töökeskkonnavolinike koolitust jne. Ikka selleks, et oleks tagatud mõistlikud töö- või õpitingimused. Töö juures tuleb teha pause sirutusharjutusteks, planeerida aega söömiseks. Kui need pausid on planeerimata, täitub see aeg muude tegemistega. Aega tuleb ikka ise võtta, seda ei anta kusagilt. Kui füüsilisest töökeskkonnast on palju räägitud-kirjutatud, siis psüühilisest vähem. Ometi mõjutavad suhted lähedaste ja töökaaslastega olulisel määral inimeste enesetunnet. „Ütle, kes on su sõbrad ja ma ütlen, milline on su tervis.“ Tunnustus, tähelepanu, eneseteostus - need on vaid mõned märksõnad kirjeldamiseks inimese vajadusi.

Eriti haiged on inimesed, kelle peresuhted on halvad. Tundub, et omavahel räägitakse liiga vähe. Isegi kui ei olegi võimalik kõike korda saada, hakkab pea kõigil kergem, kui asjad on selgeks räägitud.

Tööpäeva lõppedes tasub jällegi mõelda, kas saab jalgsi koju minna või vähemalt mingi osa koduteest jalgsi läbida. Tavaliiselt kuulub kodutee juurde ka toidupoes käimine.

Lihtne soovitus - koosta enne poodi minekut nimekiri. Tühja kõhuga poes oste sooritades tekivad mitmed spontaansed soovid, kuid nimekirja abil on lihtsam endale kindlaks jääda. Toiduainetest tuleks valida värsked puu- ja juurvilju, väherasvaseid piimatooteid, lihast eelistada pigem kala ja kana. Levinud on laste, aga ka täiskasvanute nn nisusõltuvus. Kõiksugu krõbinad, küpsised, saiakesed ei tohi olla põhitoiduks. Öhtusöögi ja magamise vahe peab olema minimaalselt kolm tundi, siis jõuab magu toidu läbi töödelda. Magamisaeg oleneb vanusest ja töö iseloomust. Lapsed vajavad rohkem und kui täiskasvanud. Täiskasvanute normiks on kaheksa tundi rahu-likku und. Heaks väljapuhkamiseks on vajalik korralik voodi, puhas õhk ja vaikus.

Iga inimene saab teha valikuid. Ainult sina ise otsustad oma elu üle. Valikute tegemiseks on vaja teada milleks on tervislik eluviis hea ja mille vahel valida. Küsimuste korral on võimalik nõu saada oma perearstipraktisest.

Vastutus oma tervise eest lasub igaühel endal, eluviise ei saa muuta riik või vald, vaid ikka ainult sina ise!

Puhja Seltsimajas reedel, 8. mail kell 19.00

KONTSERT

Kevadest, naistest ja armastusest laulab

KAUNIMATE AASTATE VENNASKOND

koosseisus: Jüri Lumiste, Andres Dvinjaninov, Toomas Lunge, Indrek Kalda, Hannes Kaljujärv

Pääse: täiskasvanud 130.- kr, õpilased ja pensionärid 100.- kr.

Pääsmed müügil Puhja Seltsimajas tööpäeviti 10.00–12.00 ja 17.00–19.00

Puhja Vallavolikogu 25.03.2009 otsusega nr 10 võeti vastu PUHJA VALLA ÜLDPLANEERING ning kuulutati välja üldplaneeringu avalik väljapanek ajavahemikul 06. aprill kuni 03. mai 2009 ja avaliku väljapaneku tulemuste tutvustamiseks avalik arutelu 12. mail 2009. a algusega kell 17.00 Puhja Seltsimajas.

Puhja valla üldplaneeringuga kujundatakse valla ruumilise arengu põhimõtted, määratakse üldised maakasutus- ja ehitustingimused nii tiheasustusaladel kui ka hajaasustuses. Planeeringus näidatakse perspektiivsed kergliiklusteed, puhke- ja virgestusalad, äri- ja tootmiskaade ning üldkasutatavate hoonete maade paiknemine. Üldplaneeringuga määratakse detailplaneeringute koostamise kohustusega alad ja juhud. Kehtestatud üldplaneering on aluseks detailplaneeringute koostamisele detailplaneeringu koostamise kohustusega aladel ja juhtudel ja projekteerimistingimuste väljaandmisele väljaspool detailplaneeringu koostamise kohustusega alasid.

Üldplaneeringu avaliku väljapaneku ajal 06. aprillist kuni 03. maini 2009 on üldplaneeringu materjalidega võimalik tutvuda Puhja Vallavalitsuses, Puhja Raamatukogus, Ulila Raamatukogus, Uula Raamatukogus ja Puhja valla veebilehel www.puhja.ee. Avaliku väljapaneku kestel saab ettepanekuid ja vastuväiteid üldplaneeringu kohta kirjalikult esitada Puhja Vallavalitsusele, aadressil Reku tee 3, Puhja alevik Puhja vald 61301 Tartumaa või e-postile raido@puhja.ee.

Puhja Vallavalitsus kehtestas 16.03.2009 määrusega nr 3 alljärgnevad uued teenuste hinnad:

Ulila Keskuses ja Uula Huvikeskuses:

- 1) pesupesemine 20 krooni/1 kord (masinatäis);
- 2) sauna kasutamine (koos dušiga) 30 krooni/1 kord;

Rämsi saunas:

- 1) sauna kasutamine 30 krooni/1 kord.

Uued hinnad kehtivad 15. aprillist 2009. a.

**23. aprillil kell 18.00
JÜRIPÄEVA MATK
KAVILDA KIIGEMÄELE**

alguspunktidega Puhja park,
Ulila keskus, Uula huvikeskus

Matka pikkus 5–6 km

Kiigemäel jüripäeva lõke, tee, pirukad.
Matkast osavõtjate vahel
loositakse auhindu.

**Ettevõtjad!
Palume täiendada auhinnafondi!**

Lugupidamisega
korraldav toimikond tel 7300646

**Laupäeval, 16. mail
PUHJA RAHVAKULTUURIPÄEV
„ÜHESHINGAMINE“**

**130. aastat Puhja pasunakoori ja
125. aastat Puhja laulukoori sünnist**

Esinevad kõik Puhja
rahvakultuurikollektiivid ja külalised

Kirikukontsert
Pargipidu
Simman
Näitus

Jälgige reklaami!

Tasuta

Aprillikuu õnnesoovid

ARMILDA HASANOVA
KOIDULA JÕGI
EHA RIBELUS

ELSA SAMSON
OSKAR MAASING
HELJU METSALU
MARIA MARJAMÄE
JOHAN-JOHANNES
VOLMER

Valla uued kodanikud

ILJA sündis 27. veebruaril 2009

Lapse vanemad: Igor ja Tatiana Sinkonen

LISANDRA sündis 02. märtsil 2009

Lapse vanemad: Egert Pärnamets ja
Mariliis Närska

ALEKSANDER sündis 10. märtsil 2009

Lapse vanemad: Dimitri ja Nadežda Kuznetsova

REVO sündis 12. märtsil 2009

Lapse vanemad: Armas-Henneke ja Karin Räis

KETLIN sündis 18. märtsil 2009

lapse vanemad: Meigo Kumari ja Irina Ermel

MARIA-HELGA sündis 20. märtsil 2009

Lapse vanemad: Tarmo ja Kersti Järvis

TIMO sündis 20. märtsil 2009

Lapse vanemad: Ove ja Nele Tomberg

PUHJA SELTSIMAJAS

reedel, 24. aprillil

kell 21

ÕHTU JÜRI HOMENJAGA

Lauad ettetellimisel.

Osamaks, à 100.- kr., tasuta hiljemalt
17. aprilliks seltsimajja või „Piilu“ baari.

OOTAME ROHKET OSAVÕTTU!
NB! SELLE HOOAJA VIIMANE

VALLA BUSSI SÕIDUPLAAN ALATES 01.04.2009.a.

Transporditeenust võimaldatakse eakatele ja
puudega inimestele neljapäeviti.

Esimene ring:

9.45	Puhja	12.30
9.47	Aruküla	12.28
9.50	Järvaküla	12.25
9.55	Mäeselja	12.20
10.00	Puhja	12.15

Teine ring:

10.00	Puhja	13.00
10.05	Vihavu	12.55
10.10	Saareküla	12.50
10.15	Poriküla	12.45
10.20	Nasja	12.40
10.25	Leegi	12.35
10.30	Puhja	12.30

Kolmas ring:

10.30	Puhja	13.30
10.32	Mõisanurme	13.27
10.35	Kaimi	13.25
10.40	Võsivere	13.20
10.42	Ridaküla	13.17
10.45	Ulila	13.15
10.47	Teilma	13.13
10.50	Rämsi	13.10
11.00	Puhja	13.00

Puhja Vallavalitsus

23. aprillil kell 17.00

Puhja Gümnaasiumi staadionil

LASTE JÜRIPÄEVA JOOKS

TÄNU

**Jaanus ja Kersti Variksaarele Puhja pargis puude
langetamise ja äraveo eest.**

Keskkonnaameti poolt märgistatud haiged puud
leidsid tasuta töö läbi tänuliku omaniku.

Puhja vallavalitsus

PUHJA VALLA LEHT

VÄLJAANDJA: PUHJA VALLAVOLIKOGU JA VALLAVALITSUS

61301 TARTUMAA; TEL. 730 0641

TOIMETAJA: PÄIVI MÄRIAMAA, TOIMETAJA@PUHJA.EE

TRÜKITUD OÜ TARTUMAA TRÜKIKOJAS

TRÜKIARV: 1050